

Міністерство освіти і науки України

Одеський національний технологічний університет

Кафедра економіки промисловості

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Підвищення конкурентоспроможності підприємств
плодоовочевої консервної галузі на основі оцінки факторів
внутрішнього і зовнішнього середовища»

на здобуття ступеню вищої освіти «магістр»

Здобувачки Одут Т.С.
6 курсу 601 групи

Керівник проф. Самофатова В.А.

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від «12» грудня 2022 р., протокол № 7.

Завідувач кафедри економіки промисловості _____ проф. Павлов О.І.

Одеса – 2022 рік

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки, бізнесу і контролю

Кафедра економіки промисловості

Ступінь вищої освіти «магістр»

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Зав. кафедри
економіки промисловості**

«___» _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧКИ Одун Тетяни Сергіївни

1. Тема роботи: «Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємств плодоовочевої консервної галузі на основі оцінки факторів внутрішнього і зовнішнього середовища»
Затверджена наказом від 15 вересня 2021 р. наказ № 723-03
2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи *05 грудня 2022 р.*
3. Вихідні дані до роботи: статистична звітність роботи підприємства за два роки; історія підприємства, наукові статті, монографії та інші публікації за темою конкурентоспроможності підприємства, інформація з інтернет-мережі.
4. Перелік питань, які потрібно розробити: 4.1.Теоретичні основи підвищення конкурентоспроможності підприємства; 4.2.Аналіз ринкового потенціалу плодоовочевої консервної галузі України; 4.3.Розробка проекту заходів з підвищення конкурентоспроможності підприємств.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):
 - властивості категорії «конкурентоспроможність підприємства»;

- основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності підприємства ТОВ агрофірма «Евріка»;
- SWOT-аналіз підприємства ТОВ агрофірма «Евріка»;
- матриця БКГ;
- вплив запропонованих заходів на основні техніко-економічні показники діяльності ПрАТ ВО «Одеський консервний завод»;
- основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності підприємства ПрАТ ВО «Одеський консервний завод».

6. Дата видачі завдання 31 серпня 2022 р.

Керівник _____ проф.Самофатова В. А.

Завдання прийняла до виконання _____ Одут Т.С.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи
1	Дослідження наукової літератури за темою кваліфікаційної роботи	31.09.2022 – 15.10.2022
2	Опрацювання інформації по темі «Конкурентоспроможність підприємства»	16.10.2022 – 24.10.2022
3	Дослідження ринку консервної галузі	26.10.2022 – 01.11.2022
4	Пошук та вивчення інформації про досліджувані підприємства	02.11.2022 – 04.11.2022
5	Аналіз досліджуваних підприємств	04.11.2022 – 10.11.2022
6	Пошук шляхів підвищення конкурентоспроможності досліджуваних підприємств	11.11.2022 – 15.11.2022
7	Опис ідеї проєктів та обґрунтування доцільності їх впровадження	16.11.2022 – 20.11.2022
8	Аналіз техніко-економічних параметрів проєктів	20.11.2022 – 26.11.2022
9	Обґрунтування доцільності проєктів	27.11.2022 – 30.11.2022
10	Формування висновків	01.12.2022 – 03.12.2022
11	Оформлення кваліфікаційної роботи	03.12.2022 – 10.12.2022
12	Подання роботи для рецензування	11.12.2022
13	Подання роботи на затвердження завідувачу кафедри	12.12.2022
14	Захист кваліфікаційної роботи	20.12.2022

Здобувач-дипломник _____ Одут Т.С.

Керівник роботи _____ проф. Самофатова В. А.

АНОТАЦІЯ

на кваліфікаційну роботу магістра

КРМ містить 126 сторінок, 66 таблиць, 15 рисунків, список використаних джерел з 30 найменувань, 13 додатків.

Метою виконання роботи є дослідження управління конкурентоспроможності товару та розробка пропозицій щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства плодоовочевої галузі.

Об'єктом аналізу, узагальнень і дослідження виступають виступає виробничо-господарська діяльність підприємств плодоовочевої галузі.

Предметом дослідження є система показників та фактори, що впливають та характеризують рівень конкурентоспроможності продукції підприємств, принципи визначення оцінки конкурентоспроможності товару.

Завданням роботи передбачено аналіз рівня конкурентоспроможності підприємств плодоовочевої галузі та визначити фактори, що сприятимуть її підвищення.

За результатами виконаної роботи сформульовані висновки щодо економічного стану підприємств та впливу запропонованого заходу на основні показники роботи підприємства.

Одержані результати можуть бути використані на підприємстві як заходи по підвищенню конкурентоспроможності та роботи підприємства в цілому.

Рік виконання роботи – 2022.

Рік захисту роботи – 2022.

THE SUMMARY

Master`s thesis contains 126 pages, 66 tables, 15 figures, a list of used sources with 30 names, 13 appendices.

The purpose of the work is the study of product competitiveness management and the development of proposals to increase the competitiveness of enterprises in the fruit and vegetable industry.

The object of analysis, generalizations and research is the production and economic activity of enterprises in the fruit and vegetable industry.

The subject of the research is the system of indicators and factors that influence and characterize the level of competitiveness of the products of enterprises, the principles of determining the assessment of the competitiveness of the product.

The objective of the work is to analyze the level of competitiveness of enterprises in the fruit and vegetable industry and to determine the factors that will contribute to its improvement.

Based on the results of the performed work, conclusions were formulated regarding the economic condition of the enterprises and the impact of the proposed measure on the main indicators of the enterprise's work.

The obtained results can be used at the enterprise as measures to increase the competitiveness and operation of the enterprise as a whole.

The year of completion of the work is 2022.

The year of job protection is 2022.

ЗМІСТ

Вступ.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	11
1.1. Поняття та сутність конкурентоспроможності.....	11
1.2. Фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства.....	14
1.3. Основні напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємства..	27
Висновки до розділу 1.....	31
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РИНКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЛОДООВОЧЕВОЇ КОНСЕРВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....	32
2.1. Характеристика та діагностика стану плодоовочевої консервної галузі в Україні.....	32
2.2. Техніко-економічна характеристика та аналіз фінансово-економічного стану підприємств ТОВ агрофірми «Евріка» та ПрАТ ВО «Одеський консервний завод».....	38
2.3. Порівняльний аналіз конкурентоспроможності підприємств	61
Висновки до розділу 2.....	73
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ПРОЄКТУ ЗАХОДІВ З ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	75
3.1. Обґрунтування проєкту ТОВ агрофірми «Евріка» та планування інвестиційних витрат.....	75
3.2. Обґрунтування заходу ПрАТ ВО «Одеський консервний завод» та планування інвестиційних витрат.....	82
3.3. Розрахування впливу комплексу заходів на показники діяльності підприємств.....	91
Висновки до розділу 3.....	101
ВИСНОВКИ.....	103
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	106
ДОДАТКИ.....	110

ВСТУП

Для збереження конкурентних переваг підприємство повинне створювати нові переваги з такою швидкістю, з якою конкуренти можуть копіювати наявні.

Одним з основних показників конкурентних переваг підприємства є конкурентоспроможність його продукції. Контроль над конкурентоспроможністю є головною задачею підприємства, яке прагне зберегти свою ринкову позицію, закріпитися на ринку надовго.

З метою вмілого управління конкурентоспроможністю товару розроблена методика оцінки конкурентоспроможності підприємства, яка розглядає вивчення властивостей не тільки цього підприємства, а й продукції конкурентів.

Теоретичні проблеми забезпечення конкурентоспроможності завжди займали провідне місце в системі наукових досліджень практично усіх економічних шкіл і течій. Можна сказати, що стан сучасної економічної науки в цілому, актуальність і невідкладність вирішення поставлених проблем її подальшого розвитку, аналіз ситуації, що склалась на підприємствах, вказують на необхідність забезпечення їх конкурентоспроможності. Слід урахувати й те, що в економічній науці, на нашу думку, ще чітко не сформувалася методологія формування системи управління конкурентоспроможністю підприємств. У процесі зародження знаходяться проблеми конкурентоспроможності, які визначаються окремими течіями та напрямками, що розвиваються на власних методологічних засадах або конкурують між собою.

Проблема підвищення конкурентоспроможності від окремого виду продукції, бізнес-процесу до підприємства в цілому залежить від вирішення проблеми використання наявних резервів. Управління конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств повинно базуватися на системному підході до цілеспрямованого пошуку всіх резервів, їх аналізу та можливості використання для розвитку.

Актуальність даної теми полягає в тому, що саме конкурентоспроможність підприємства є одним із важливих аспектів ринкового середовища, який характеризує можливість підприємства адаптуватися до умов ринку і посісти провідне місце і втримати його якомога довше, конкурентні переваги підприємства здатні забезпечити стійке економічне зростання, адже завдяки реалізації цієї ідеї бізнес отримає умови виходу на міжнародні ринки, а населення – вищу якість продукції.

На сьогодні в Україні присутні значні економічні проблеми на фоні воєнних дій в країні. Кожне підприємство має на меті підвищити рівень своєї конкурентоспроможності, для утримання та підвищення рівня свого виробництва та збереження іміджу компанії. У ринкових умовах підприємству необхідно повсякчасно контролювати конкурентоспроможність своєї продукції, розробляти нові види товарів або вдосконалювати все існуючу продукцію, розробляти нові технології і вчасно впроваджувати вже відомі прогресивні технології.

Конкуренція на ринку стає все жорсткіша, йде суперництво між товаровиробниками за вигідніші умови виробництва та реалізації продукції, за одержання найвищого прибутку та інших переваг, ця конкуренція здійснюється різними методами та може виступати в різних формах. Тому виникає необхідність у постійному пошуку нових шляхів для підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Метою даної кваліфікаційної роботи магістра є дослідження управління конкурентоспроможності товару та розробка пропозицій щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства плодоовочевої галузі.

Відповідно сформульованій меті кваліфікаційної роботи магістра передбачається виконання наступних завдань:

- проаналізувати теоретичний матеріал з питань оцінки конкурентоспроможності товару підприємства;
- розглянути характеристику факторів забезпечення та підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства;

- розглянути методичні підходи за допомогою яких оцінюється рівень конкурентоспроможності підприємства;
- надати загальну характеристику зовнішнього та внутрішнього середовища, в якому функціонує обране підприємства харчової промисловості;
- провести аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства;
- розробити та обґрунтувати заходи щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Об'єктом аналізу, узагальнень і дослідження виступає процес виробничо-господарської діяльності підприємств плодоовочевої галузі.

Предметом дослідження є система показників та фактори, що впливають та характеризують рівень конкурентоспроможності підприємств, принципи визначення оцінки конкурентоспроможності товару.

Методи дослідження – є наукові концепції та теоретичні розробки вітчизняних та зарубіжних вчених в області аналізу діяльності підприємств, маркетингу, закони України.

В процесі дослідження використані традиційні способи та засоби економічного аналізу (табличного, порівняння, групування, графічний), обробка матеріалів з використанням персональних ЕОМ.

Структура даної роботи. Структура роботи обумовлена метою та окресленими завданнями дослідження – робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

За результатами дослідження було опубліковано тези на тему «Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємств плодоовочевої консервної галузі» на VII Міжнародній науково-практичній конференції “MODERN RESEARCH IN WORLD SCIENCE” (2-4.10.2022 Львів, Україна).